

Rakenteellisen sosiaalityön toteutus- suunnitelma 2025–2029

Sisällys

1.	Johdanto	3
2.	Suunnitelman voimassaolo sekä päivittämisen ja seurannan käytännöt	4
3.	Tavoitteet suunnitelman voimassaoloajalle	4
4.	Rakenteellisen sosiaalityön organisointi	6
4.1.	Toimijoiden roolit, vastuut ja yhteistyö	6
4.2.	Suunnitelman yhteys hyvinvointialueen strategiseen suunnitteluun	8
4.2.1.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	9
4.2.2.	Osallisuuden edistäminen	10
5.	Rakenteellisen sosiaalityön toteuttaminen	11
5.1.	Rakenteellisen sosiaalityön painopisteet	12
5.2.	Tietotyö	13
5.2.1.	Alueellinen tietotuotanto ja tiedon hyödyntäminen	13
5.2.2.	Kansallinen tietotuotanto	15
5.3.	Osallisuustyö	15
5.4.	Oikeudenmukaisuustyö	17
6.	Osaamisen vahvistaminen	18
6.1.	Rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamisen käytännöt	18
6.2.	Kehittämistarpeet	19
7.	Viestintä	19
7.1.	Rakenteellisen sosiaalityön viestintäsuunnitelma	19
7.1.1.	Viestinnän keskeiset tavoitteet ja painopisteet	19
7.1.2.	Sisäinen viestintä	20
7.1.3.	Ulkoinen viestintä	21
7.2.	Kehittämistarpeet	22
8.	Suunnitelman hyväksyminen ja laadintaan osallistuneet tahot	23
	Lähdeluettelo	24

1. Johdanto

Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteena on eriarvoisuuden vähentäminen sekä oikeudenmukaisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen tunnistamalla ja muuttamalla sosiaalisia ongelmia tuottavia ja ylläpitäviä rakenteita (Pohjola 2014).

Rakenteellinen sosiaalityö on hyvinvointialueen lakisääteinen tehtävä, josta säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014, 7 §). Rakenteellisen sosiaalityön tehtävänä on huolehtia, että tieto sosiaalisesta hyvinvoinnista ja sosiaalisista ongelmista välittyy päätöksentekoon ja sosiaalihuollon asiantuntemusta hyödynnetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Rakenteelliseen sosiaalityöhön kuuluu:

- 1) sosiaalihuollon asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottaminen asiakkaiden tarpeista ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä sekä tarpeisiin vastaavien sosiaalipalvelujen ja muun sosiaalihuollon vaikutuksista;
- 2) tavoitteelliset toimet ja toimenpide-ehdotukset sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi sekä hyvinvointialueen asukkaiden asuin- ja toimintaympäristöjen kehittämiseksi;
- 3) sosiaalihuollon asiantuntemuksen tuominen osaksi hyvinvointialueen muiden toimialojen ja kunnan suunnittelua sekä yhteistyö yksityisten palveluntuottajien ja järjestöjen kanssa paikallista sosiaalityötä sekä muuta palvelu- ja tukivalikoimaa kehittäen.

Toteutussuunnitelma¹ on käytännön työväline rakenteellisen sosiaalityön toteuttamiseksi ja kehittämiseksi hyvinvointialueellamme. Toteutussuunnitelmalla pyritään varmistamaan rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuuden hallinta, rakenteellisen sosiaalityön tiedon hyödyntäminen sosiaalihuollon kehittämisessä ja tietojohtamisessa sekä rakenteellisen sosiaalityön työkäytäntöjen edistäminen. Rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuudesta keskeisiksi tehtäväalueiksi on valittu tietotyö, oikeudenmukaisuustyö ja osallisuustyö, jotka nousevat hyvinvointialueen strategiasta ja sen toimeenpano-ohjelmista².

¹ Keski-Suomen hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma on laadittu Suomen kestävän kasvun ohjelmaan (RRP) kuuluvassa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL:n hallinnoimassa Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen -projektissa. Rahoitus Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelmaan on saatu EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Toteutussuunnitelman laadinnassa on hyödynnetty THL:n ja hyvinvointialueiden yhteistyönä em. hankkeessa tuottamaa mallipohjaa.

² Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia 2030, [Strategia – kohti ihmislähtöistä Keski-Suomea](#) | [Keski-Suomen hyvinvointialue](#)

Hyvinvointialueen strategia tukee keskisuomalaista rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuurin muodostumista. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että jokainen Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattilainen toteuttaa tehtävässään rakenteellista sosiaalityötä.

2. Suunnitelman voimassaolo sekä päivittämisen ja seurannan käytännöt

Suunnitelma on laadittu hyvinvointialueen valtuustokaudelle vuosille 2025–2029.

Suunnitelman hyväksyy rakenteellisen sosiaalityön ohjausryhmä sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden johtoryhmä. Suunnitelma viedään tiedoksi hyvinvoinnin ja terveyden lautakuntaan, aluehallitukselle ja aluevaltuustoon.

Suunnitelma julkaistaan hyvinvointialueen ja Polku-Intran rakenteellisen sosiaalityön verkkosivuilla. Ensimmäinen suunnitelma on kehitetty Kestävän kasvun ohjelman rahoituksella ja se julkaistaan ohjelman viestintäohjeiden mukaisesti Innokylä-verkkosivuilla³.

Suunnitelmaa ja tavoitteita seurataan, arvioidaan ja raportoidaan vuosittain. Koko suunnitelma arvioidaan valtuustokauden päättyessä keväällä 2029. Arvioinnin toteuttamisesta vastaavat rakenteellisen sosiaalityön koordinaatiotiimi ja ohjausryhmä.

Suunnitelman päivittämisestä vastaa sosiaalihuollon johtaja yhteistyössä koordinaatiotiimin, verkoston ja ohjausryhmän kanssa. Nämä tahot määrittelevät yhdessä myös suunnitelmaan perustuvat vuosittaiset tavoitteet, niitä edistävät toimenpiteet ja vastuutahot. Koko suunnitelma päivitetään arvioinnin perusteella seuraavalle valtuustokaudelle.

3. Tavoitteet suunnitelman voimassaoloajalle

Päätavoitteena on vahvistaa rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuurin muodostumista Keski-Suomessa, niin hyvinvointialueorganisaatiossa kuin yhteistyöverkostoissa. Tavoitellussa toimintakulttuurissa korostuvat ruohonjuuritasolta lähtevä vaikuttamistyö, monitoimijainen osallisuus ja yhteistyö sekä sujuvat tiedon tuottamisen ja hyödyntämisen rakenteet. Tulevaisuuden visiossa rakenteellinen sosiaalityö on kiinteä osa hyvinvointialueen toimintaa: jokainen Keski-Suomen

³ [Rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen, Keski-Suomen HVA \(RRP, P4, I3\), Innokylä.fi](#)

hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattilainen toteuttaa tehtävässään rakenteellista sosiaalityötä.

Toimintakulttuurin muodostumista tuetaan kolmen tavoitteen avulla: 1) vahvistetaan rakenteellisen sosiaalityön osaamista tutkimustietoon perustuen, 2) kehitetään hyvinvointialueelle toimivia rakenteellisen sosiaalityön tiedonhyödyntämisen tapoja sekä 3) vahvistetaan asiakkaiden ja työntekijöiden osallisuutta.

Taulukko 1. Rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuurin muodostumista edistävät tavoitteet Keski-Suomen hyvinvointialueella vuosina 2025–2029

Rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuuri vahvistuu Keski-Suomen hyvinvointialueella		
Vahvistetaan rakenteellisen sosiaalityön osaamista tutkimustietoon perustuen.	Kehitetään toimivia rakenteellisen sosiaalityön tiedonhyödyntämisen tapoja.	Vahvistetaan asiakkaiden ja henkilöstön osallisuutta.

Rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuurin vahvistaminen vaatii monen tasoisia ja samanaikaisia toimia niin työntekijä- kuin johtotasolla. Tutkimuksen mukaan (Närhi ym. 2023) rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen edellyttää palvelujärjestelmältä seuraavia asioita:

1. Johdon vahva tuki rakenteelliselle sosiaalityölle.
2. Kokonaisvaltaiseen työorientaatioon perustuva rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuuri.
3. Työyhteisön kollektiivinen tuki.
4. Lupa tehdä työtä kriittisesti, poliittisesti ja uudistavan työotteen keinoin, nostaen julkisuuteen rakenteellisia epäkohtia ja näkökulmia sekä toiminnan ideoita palvelujärjestelmän sisällä ja ulkopuolella.
5. Monitoimijaisia keskustelufoorumeja ja yhteistyötä asiakkaiden, kansalaistoimijoiden, sosiaalityön eri tehtäväalueiden, poikkihallinnollisten toimijoiden sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen johdon ja poliittisten päätöksentekijöiden välillä.

Rakenteellinen sosiaalityö tarvitsee toteutuakseen arjen kehittämistyön mahdollistavat rakenteet. Rakenteiden luominen on johdon tehtävä. Asiakastyöhön kiinnittyvät kehittämistyön rakenteet tukevat osaltaan tutkimukseen perustuvien käytäntöjen vahvistumista sekä laadukasta ja vaikuttavaa asiakastyötä.

4. Rakenteellisen sosiaalityön organisointi

Tässä luvussa käydään läpi Keski-Suomen hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toimijatahoja tehtävineen sekä toteutussuunnitelman yhteyksiä hyvinvointialueen strategiseen suunnitteluun, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä osallisuustyöhön.

4.1. Toimijoiden roolit, vastuut ja yhteistyö

Rakenteellinen sosiaalityö toteutuu parhaimmillaan eri toimijoiden välisenä yhteistyönä, jossa mukana ovat hyvinvointialueen sosiaalialan ammattilaiset sekä johto ja muut hyvinvointialueen työntekijät, asiakkaat, asukkaat, kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat, seurakunnat, korkeakoulut, oppilaitokset ja muut yhteistyökumppanit sekä poliittiset päätöksentekijät (esim. Närhi ym. 2023). Taulukkoon 1 on koottu keskeisiä rakenteellisen sosiaalityön toimijatahoja tehtävineen Keski-Suomen hyvinvointialueella ja sen toimintaympäristössä.

Taulukko 2. Rakenteellisen sosiaalityön toimijatahoja tehtävineen Keski-Suomen hyvinvointialueen toimintaympäristössä

Toimija	Keitä mukana	Tehtävät
Sosiaalihuollon johtaja	Johtava viranhaltija	Vastaa rakenteellisen sosiaalityön kehittämisestä hyvinvointialueella
Rakenteellisen sosiaalityön ohjausryhmä	Palvelutuotannon ja konsernipalvelun palvelujohtajat ja keskeiset yhteistyökumppanit	Linjaa ja seuraa rakenteellisen sosiaalityön kehittämistä sosiaalihuollon johtajan tukena, vastaa rakenteellisen sosiaalityön tiedonkulusta palvelualueilla, johtoryhmissä ja päätöksentekoon. Vastaa suunnitelman arvioinnista ja päivittämisestä.
Rakenteellisen sosiaalityön verkosto	Palvelutuotannon ja konsernipalvelujen sosiaalityöntekijä, asiakastyö tai johtotehtävä. Laajentaminen muille sosiaalialan ammattilaisille	Edistää rakenteellisen sosiaalityön käytäntöjä, kehittämistä ja tutkimusta hyvinvointialueellamme. Osallistuu paikalliseen hyte-työhön. Toimii rakenteellisen sosiaalityön asiantuntijaverkostona.
Rakenteellisen sosiaalityön koordinaatiotiimi	Rake-verkoston jäseniä, ensisijaisesti rakenteellisen sosiaalityön ammatillisen erikoistumiskoulutuksen käyneitä hyvinvointialueella työskenteleviä ammattilaisia	Koordinoi verkostoa sekä valmistelee verkoston toimintaa ja ohjausryhmän kokouksia. Osallistuu alueen hyte-työhön. Vastaa suunnitelman arvioinnin ja päivittämisen toteuttamisesta.
Hyvinvointialueen sosiaalihuollon	Sosiaalipalveluissa työskentelevä johto ja	Rakenteellisen sosiaalityön toteuttaminen omassa tehtävässään kaikilla tasoilla.

ammattilaiset ja johto	työntekijät, yhteistyössä te-palvelujen kanssa	
Hyvinvointialueen päätöksentekijät	Aluehallituksen ja aluevaltuuston jäsenet	Valta ja vastuu edistää rakenteellista sosiaalityötä avaamalla siihen liittyvää poliittista keskustelua. Kansalais- ja päätöksentekojärjestelmäyhteyksien kautta vaikuttaa sosiaalisten rakenteiden kehittämiseen.
Kunnat, järjestöt, palveluntuottajat	Kuntien hyvinvointityö ja sivistyspalvelut, hyvinvointialueen yhteistyökumppanit, sosiaalipalvelujen tuottajat	Yhteistyö rakenteellisen sosiaalityön sekä hyvinvointityön toteuttamisessa ja palvelujen kehittämisessä.
Asiakkaat, asukkaat	Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakkaat, Keski-Suomessa asuvat kuntalaiset	Tiedon tuottaminen sekä osallistuminen rakenteellisen sosiaalityön toteuttamiseen ja palvelujen kehittämiseen asiakas- ja asukasnäkökulmasta.
Korkeakoulut	Jyväskylän yliopiston sosiaalityön tieteenala, Jyväskylän ammattikorkeakoulun Kuntoutus- ja sosiaalialan instituutti	Varmistaa sosiaalityön ja sosiaalialan ammattilaisten perus- ja täydennyskoulutuksen tuottamalla osaamisella rakenteellisen sosiaalityön käytännön toteuttamista, kehittämistä ja tutkimusta. Rakenteellisen sosiaalityön tutkimus sekä tutkimusyhteistyö hyvinvointialueen kanssa.
Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (perustettu 1.7.2025)	Osaamiskeskuksen henkilöstö	Rakenteellisen sosiaalityön tehtävät liittyvät Itä-Suomen YTA:n neljän hyvinvointialueen yhteiseen sosiaalihuollon TKKI-toimintaan. Lakisääteiset tehtävät täsmentyvät osaamiskeskuksen aloitettua toimintansa.
Valtakunnallinen rakenteellisen sosiaalityön verkosto	Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, hyvinvointialueet, korkeakoulut, sosiaalialan osaamiskeskukset	Rakenteellisen sosiaalityön kansallinen kehittäminen, verkostotyö ja vertaistuki. Toimintaa uudistetaan syksyllä 2025.

Rakenteellinen sosiaalityö on hyvinvointialueen muodostamisen alkuvaiheessa keskittynyt toiminnan sisäiseen organisoitumiseen sosiaalipalveluissa. Rakenteellinen sosiaalityökin tarvitsee rakenteensa ja esimerkiksi koordinaatiotiimin, verkoston ja ohjausryhmän toimivuutta on tarpeen arvioida ja kehittää suunnitelmakauden aikana.

Toisena kehittämiskohteena on vahvistaa monitoimijaista yhteistyötä: hyvinvointialueen sisällä edelleen sosiaalipalveluissa sekä terveydenhuollon toimijoiden ja poliittisten päätöksentekijöiden kanssa, kuten myös hyvinvointialueen

kumppaneiden – kuntien, järjestöjen, palvelutuottajien, korkeakoulujen – sekä asiakkaiden ja asukkaiden kanssa.

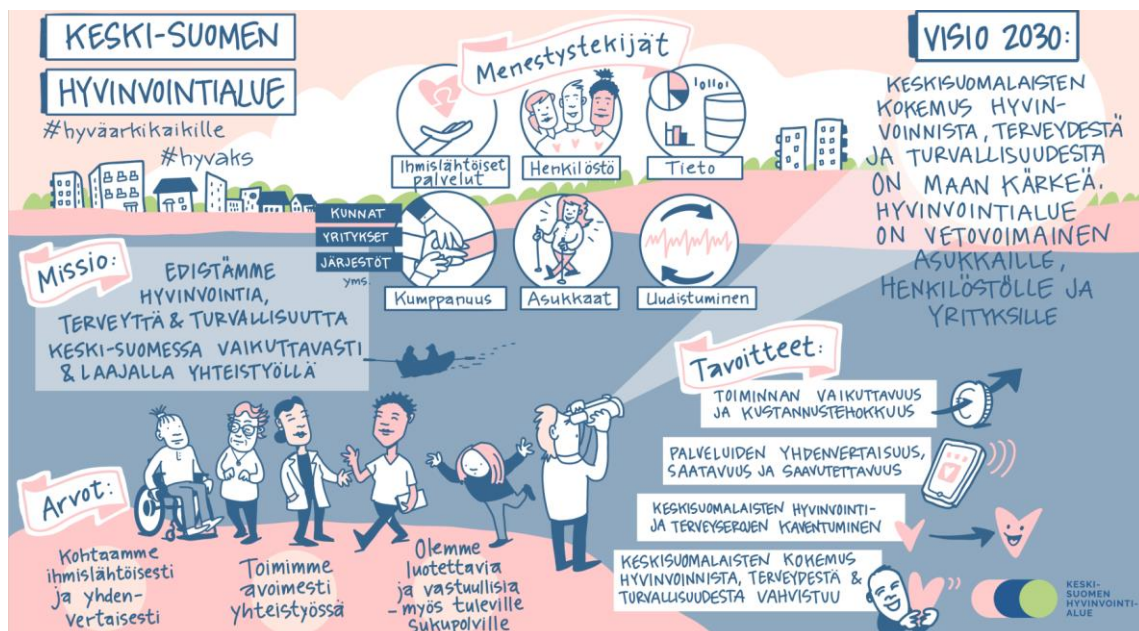
Kolmantena kehittämiskohteena on alueellinen ja kansallinen rakenteellisen sosiaalityön toiminta: YTA-alueella uuden sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa sekä valtakunnallisen rakenteellisen sosiaalityön verkostossa, jota tällä hetkellä koordinoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

4.2. Suunnitelman yhteys hyvinvointialueen strategiseen suunnitteluun

Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiassa on vahva yhteys rakenteelliseen sosiaalityöhön. Hyvinvointialueen ja rakenteellisen sosiaalityön tarkoitukset ja tavoitteet käyvät hyvin yksiin. Strategiassa korostuvat tietotyö, tiedon merkitys ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntäminen hyvinvointialueen toiminnassa, asukkaiden ja henkilöstön osallisuus sekä monitoimijainen ja laaja-alainen kumppanuuteen perustuva yhteistyö kuin myös arvoissa heijastuvat oikeudenmukaisuustyön tavoitteet. Nämä on tiivistetty alueemme kuudeksi strategiseksi menestystekijäksi:

- Ihmislähtöiset ja kustannusvaikuttavat palvelut sekä saumaton palvelujen yhteensovittaminen
- Hyvinvoiva, osaava ja osallistuva henkilöstö
- Vankka tietopohja ja systemaattinen tiedon hyödyntäminen
- Sujuva ja saumaton kumppanuus
- Aktiiviset ja osallistuvat asukkaat sekä toimivat ennaltaehkäisevät palvelut
- Toiminnan tavoitteellinen kehittäminen ja uudistaminen

Hyvinvointialueen strategia on tiivistetty alla olevaan kuvaan (kuva 1)

Kuva 1. Keski-Suomen hyvinvointialuestrategia 2030

Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma tukee hyvinvointialueen strategiaa erityisesti sosiaalihuollon näkökulmasta muiden toimeenpano-ohjelmien rinnalla. Kehittämiskohteena on tehdä näkyväksi ja tarvittaessa luoda rakenteita, joilla varmistetaan rakenteellisen sosiaalityön lakisääteisten tehtävien toteutuminen strategiatyön suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheissa.

4.2.1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelma koostuu kuudesta⁴ suunnitelmasta ja kokoaa eri ikäryhmille suunnatut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet sekä määrittää työlle tavoitteet vuoden 2025 loppuun saakka.

Rakenteellinen sosiaalityö (jatkossa rake) sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (jatkossa hyte-työ) ovat vahvassa kytköksessä toisiinsa. Rakenteellisen sosiaalityön tarkoituksena on varmistaa sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittyminen ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä (SHL 7§). Samoin sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatillisen toiminnan päämääränä on sosiaalisen toimintakyvyn, yhdenvertaisuuden

⁴ [Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2024–2025](#), [Alueellinen neuvolasuunnitelma 2023–2025](#), [Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2024–2025](#), [Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2024–2025](#), [Mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelma 2023–2025](#), [Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi 2024–2025](#)

ja osallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin lisääminen (SosAmha 4§). Rakenteellisen sosiaalityön avulla voidaan vahvistaa sosiaalihuollon merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Kuten hyvinvointialueen strategiatyössä, keskeisenä kehittämiskohteena myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä on tärkeää tehdä näkyväksi ja tarvittaessa luoda rakenteita, joilla varmistetaan rakenteellisen sosiaalityön lakisääteisten tehtävien toteutuminen hyte-työn eri vaiheissa sekä vahvistetaan raken ja hyte-työn yhteistyötä.

Toimenpiteitä suunnitelmakaudella:

1. Konkreettinen yhteistyöstä sopiminen
 - Sovitaan hyte-rake-yhteistyöstä, sen toteuttamistavoista ja kirjataan sopimusten sisältö asiakirjoihin (mm. kumppanuusohjelma, osallisuusohjelma, hyte-kertomus /-suunnitelma).
2. Sosiaalialan asiantuntemuksen hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä
 - Sovitaan, kuinka ja missä kohdin sosiaalialan asiantuntemusta (kuten rake-koordinaatiotiimi, rake-verkosto) hyödynnetään lakisääteisessä hyte-työssä (esim. työpajat, kuntatapaamiset, kuntaryhmien hyte-neuvottelut, järjestöjen & palveluntuottajien foorumit). Sovitaan yhteistyörakenteista.
 - Kytetään rakenteellisen sosiaalityön tietoa hyte-työhön ja -tiedontuotantoon. Hyödynnetään rake-verkoston asiantuntemusta hyte-tiedon rikastamisessa. Syvennetään sosiaalisen raportoinnin avulla ymmärrystä paikallisista ja alueellista ilmiöistä hyte-indikaattori- ja tilastotiedon rinnalla.
3. Yhteistyön vahvistaminen yhteisissä kehittämisteemoissa, kuten pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen, yhteisösosiaalityö, yhteisövaikuttavuus, asiakasosallisuuden edistäminen.

Toimenpiteitä toteutetaan Hyvinvointi ja kumppanuudet -palvelualueen kanssa.

4.2.2. Osallisuuden edistäminen

Asiakkaiden, yhteisöjen ja kansalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen on keskeinen osa rakenteellista sosiaalityötä (esim. Pohjola 2011, Närhi ym. 2023). Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiassa aktiiviset ja osallistuvat asukkaat sekä osallistuva henkilöstö on määritetty strategisiksi menestystekijöiksi.

Osallisuusohjelma⁵ on yksi strategian toimeenpano-ohjelmista, jossa näkökulma on erityisesti asukkaiden ja asiakkaiden osallisuuden edistämisessä. Osallisuus erilaisine alalajeineen koskettaa meitä kaikkia, alueen asukkaita, asiakkaita ja työntekijöitä.

Osallisuusohjelmassa määritetään asiakasosallisuuden, asukasosallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämistä tukevia sekä päätöksentekoon ja osallisuusrakenteiden luomiseen liittyviä toimia sekä niiden mittaamiseen ja arviointiin liittyvät toimenpiteet.

Vuoden 2025 loppuun asti voimassa olevan osallisuusohjelman keskeiset tavoitteet liittyvät 1) hyvinvointialueen demokratian ja äänestysaktiivisuuden vahvistamiseen, 2) alueen asukkaiden osallisuuden kokemuksen ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen, 3) ihmislähtöisten ja kumppanuutta tukevien osallisuusrakenteiden luomiseen eri toimijoiden kanssa sekä 4) osallisuuden toteutumiseen kohtaamisissa.

Keski-Suomeen on muodostettu osallisuusrakenteita hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja asukkaiden kesken. Tärkeä kehittämiskohde hyvinvointialueen osallisuustyön ja sosiaalipalvelujen yhteistyössä on, kuinka rakenteellisen sosiaalityön toteuttaminen kytkeytyy osallisuusrakenteisiin ja näin tukee osallisuustyön tavoitteita, mutta samalla myös rakenteellisen sosiaalityön tavoitteita. Rakenteellisen sosiaalityön avulla on myös mahdollista tuottaa tietoa osallisuuden eri osa-alueiden toteutumisen arviointiin erityisesti sosiaalipalvelujen asiakkaiden näkökulmasta.

5. Rakenteellisen sosiaalityön toteuttaminen

Rakenteellista sosiaalityötä on mahdollista toteuttaa monin tavoin. Suunnitelmassa mainitut toteuttamistavat ovat esimerkkejä rakenteellisen sosiaalityön tavoitteita edistävistä käytännöistä eivätkä kata kaikkea sitä moninaisuutta, jolla rakenteellista sosiaalityötä voi toteuttaa. Luvussa on hyödynnetty rakenteellisen sosiaalityön verkoston maaliskuussa 2025 toteuttaman rakenteellisen sosiaalityön käytäntöjä koskevan kyselyn vastauksia.

Ennemmin kuin joukko yksittäisiä menetelmiä, rakenteellinen sosiaalityö on sosiaalialan työtä kokonaisvaltaisesti ohjaava toimintamalli, jossa rakenteellisen sosiaalityön toteutus muodostuu neljän peruslähtökohdan varaan. Näitä ovat sosiaalityön/-alan eettinen perusta, ymmärrys rakenteiden ja yksilön keskinäisriippuvuudesta, sosiaalityön/-alan poliittisen luonteen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä lainsäädäntö velvoitteinen ja mahdollisuuksineen.

Rakenteellisessa sosiaalityössä pyritään vaikuttamaan yhteiskunnallisiin epäkohtiin ja eriarvoistaviin rakenteisiin sekä edistämään kansalaisten hyvinvointia. Tämä edellyttää

⁵ [Keski-Suomen hyvinvointialueen osallisuusohjelma 2023–2025](#)

eri toimijoiden samaan suuntaan ja tavoitteisiin pyrkivää toimintaa. Rakenteellisen sosiaalityön visio sosiaalisesti kestävästä yhteiskunnasta ei toteudu ilman monitoimijaista yhteistyötä, jossa vaikutetaan samaan aikaan yksilö-, yhteisö- ja yhteiskunnan tasoilla. (Närhi ym. 2023, 285–305.) Siksi suunnitelman painopisteiden yhteydessä on tuotu esiin Närhen ja tutkijoiden (mt. 292) kiteytyksiä eri toimijoiden tehtävistä kyseisessä rakenteellisen sosiaalityön tehtäväalueessa. Roolin mukaisen toimijuuden mahdollistaminen ja toimintaedellytysten luominen vahvistaa myös rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuuria hyvinvointialueellamme.

5.1. Rakenteellisen sosiaalityön painopisteet

Keski-Suomen toteutussuunnitelman painopisteitä rakenteellisen sosiaalityön tehtäväalueista ovat tietotyö, oikeudenmukaisuustyö ja osallisuustyö. Valinta perustuu hyvinvointialueen strategiaan ja toimeenpano-ohjelmiin⁶. Painopisteiden pohjalta määritetään vuosittain tarkemmat toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi.

Toteutussuunnitelman painopisteiksi valitut rakenteellisen sosiaalityön tehtäväalueet määrittyvät Pohjolan (2011) sekä Närhen ja tutkijakollegoiden (2023) mukaan seuraavasti.

- **Tietotyö** on monipuolista tiedon tuottamista ja välittämistä yhteiskunnan ja palvelujärjestelmän eri tasoilta sosiaalisista olosuhteista, hyvinvoinnista sekä palvelujen toimivuudesta.
- **Osallisuustyö** on keskeinen osa inklusiiviotyötä, jonka tavoitteena on asiakkaiden, kansalaisten ja yhteisöjen valtaistaminen sekä osallisuuden ja toiminta- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen palvelujärjestelmässä ja laajemmin yhteiskunnassa.
- **Oikeudenmukaisuustyö** on sosiaalisten oikeuksien edistämistä sekä syrjivien olosuhteiden ja käytäntöjen tunnistamista ja vastustamista perus- ja ihmisoikeuksien mukaisesti. (Pohjola 2011; Närhi ym. 2023.)

On hyvä huomata, että rakenteellisen sosiaalityön tehtäväalueet limittyvät toisiinsa eivätkä sinänsä ole tarkkarajaisia (Pohjola 2011; Närhi ym. 2023a). Esimerkiksi osallistumalla tiedonantajana tutkimukseen tai tekemällä epäkohtailmoituksen, voi toteuttaa yhtäaikaaisesti kaikkia rakenteellisen sosiaalityön tehtäväalueita.

⁶ Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia 2030, [Strategia – kohti ihmislähtöistä Keski-Suomea](#) | [Keski-Suomen hyvinvointialue](#)

5.2. Tietotyö

5.2.1. Alueellinen tietotuotanto ja tiedon hyödyntäminen

Alueellisessa tietotyössä tavoitellaan eri toimijoilta moniäänistä tietopohjaa, jota hyödynnetään hyvinvointialueen palvelujen kehittämisessä, johtamisessa ja päätöksenteossa. Keskeistä on asiakkaiden tarpeisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin perustuvan tiedon tuottaminen esihenkilöille ja päätöksentekijöille sekä ratkaisuehdotusten yhteinen pohdinta ja toimenpiteistä päättäminen. Seuraavaan taulukkoon on koostettu eri toimijoiden keskeiset tehtävät rakenteellisen sosiaalityön tietotyössä (soveltaen Närhi ym. 2023)

Taulukko 3. Toimijoiden keskeisiä tehtäviä rakenteellisen sosiaalityön tietotyössä (soveltaen Närhi ym. 2023)

Toimija	Tehtävä
Sosiaalityöntekijä / Sosiaalialan ammattilainen	Sosiaalityön/-alan asiantuntijuuteen pohjautuvan asiakastiedon analysointi ja tuottaminen. Tutkivan työotteen kehittäminen ja toteuttaminen.
Sosiaalijohto	Sosiaalisia ongelmia sekä palvelujärjestelmän toimintaa kuvaavan tiedon yhdistäminen paikalliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen tietoon.
Asiakkaat / asiakasedustajat	Asiakkuuden kokemuksiin perustuvan tiedon tuottaminen.
Kansalaisjärjestöt	Toimiminen tulkkina asiakas- ja kansalaistiedon sekä ammatillisen- ja palvelujärjestelmätiedon välillä.
Poliittiset päättäjät	Poliittisten argumenttien yhdistäminen erilaisia näkökulmia edustavaan tietoon ja näiden prosessointi

Rakenteellisen sosiaalityön näkökulmasta tärkeää tietoa tuotetaan hyvinvointialueella jo monin tavoin. Tietotyön kokonaisuuteen sisältyy useita työntekijöiden ja asiakkaiden käytössä olevia tietotuotannon tapoja ja niistä muodostuvia tietotuotteita, kuten

- Sosiaalinen raportointi
- Blogikirjoitukset ja some-kanavat
- Asiakaspalaute
- Palvelujen ja alueen tilaa koostavat raportit (mm. sosiaaliasiaavastaavan selvitys, potilasasiaavastaavan selvitys, asiakkuuskertomus, hyvinvointikertomus)
- Epäkohtailmoitukset
- Sosiaalihuollon rakenteinen kirjaaminen

- Muistutukset, kantelut ja omavalvonta

Tärkeitä tietotyön toteuttamistapoja ovat osallistua tutkimus- ja kehittämistoimintaan tiedonantajana sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan toteuttajana.

Sosiaalinen raportointi on keskeinen rakenteellisen sosiaalityön työväline. Hyvinvointialueen sosiaalipalveluissa työskenteleville ammattilaisille tarkoitettu asiakastyöstä nouseviin ilmiöihin keskittyvä sosiaalinen raportointi⁷ on aloitettu lokakuussa 2024 ja toimintamallin kehittäminen on yksi toteutussuunnitelmakauden alueellisen tietotyön tehtävistä.

Rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotannossa on hyvä varmistaa se, että tietoa hyödynnetään palveluja kehitettäessä ja että tiedon avulla voidaan korjata havaittuja epäkohtia ja toimimattomia rakenteita. Alustavasti on keskusteltu esimerkiksi lapsiperheköyhyyden ilmenemisen ja sosiaaliturvaan kohdistuvien lakimuutosten vaikutusten selvittämisestä hyvinvointialueen asiakkaiden ja asukkaiden kannalta.

Lisäksi tietopohjan vahvistaminen edellyttää toimivaa, yhtenäistä asiakastietojärjestelmää ja tietojohdamisen rakennetta sisältäen tiedonkulun sekä tiedolla vaikuttamisen rakenteet. Nämä ovat hyvinvointialueen strategian keskeisiä kehittämiskohteita, joihin myös rakenteellisen sosiaalityön alueellisen tietotyön kehittäminen kytkeytyy.

Alueellisen tietotyön kehittämistoimenpiteitä:

1. Luodaan hyvinvointialueelle toimivia rakenteellisen sosiaalityön tiedon kulun prosesseja ja hyödyntämisen tapoja sisäiseen työskentelyyn ja kumppaneiden välille kehittämällä sosiaalista raportointia
 - Toimintamallin juurruttaminen osaksi hyvinvointialueen asiakastyötä
 - Prosessin kehittäminen, jotta asiakastyön ilmiötieto saadaan tuotettua ja jalostettua sujuvammin esihenkilöille, tietojohdamiseen ja päätöksentekoon sekä kehittämis- ja tutkimuskäyttöön ja että tieto tehdyistä toimista palautuu palveluihin.
 - Sosiaalisen raportoinnin laajentaminen hyvinvointialueen ammattilaisten työkaluksi sekä yhteistyökumppaneille ja asiakkaille moniäänisyyden sekä paikallisen tiedon vahvistamiseksi.

⁷ [Sosiaalinen raportointi I Polku-Intra](#)

2. Edistetään kehittämis- ja tutkimustoimintaa sosiaalipalveluissa

- Työajalla mahdollisuus tutustua tutkittuun tietoon
- Tutkimusperustaisuuden vahvistaminen sosiaalialan työssä
- Kehittäjä-tutkijatyöntekijät palvelutuotantoon

5.2.2. Kansallinen tietotuotanto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on tuottanut Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen -hankkeessa yhdessä hyvinvointialueiden kanssa valtakunnallisen rakenteellisen sosiaalityön tietotuotannon mallin, joka on julkaistu keväällä 2025 rakenteellisen sosiaalityön raportointipalveluna. Malli perustuu ensisijaisesti sosiaalihuollon seurantarekisteriin, jonne hyvinvointialueet tuottavat asiakastietoa sosiaalihuollon asiakastietovarannon kautta. Tietotuotannon mallissa hyödynnetään myös muuta kansallista tilasto- ja rekisteritietoa, josta muodostetaan ajantasainen kooste tarkasteltavana olevasta yhteiskunnallisesta ilmiöstä.

Rakenteellisen sosiaalityön raportointipalvelussa voi tarkastella sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevaa tietoa kansallisesti sekä yhteistyö- ja hyvinvointialueilla. Palvelun tietoja voidaan käyttää tavoitteellisten toimien ja toimenpide-ehdotusten tekemiseen, joilla ehkäistään ja korjataan sosiaalisia ongelmia sekä parannetaan ihmisten hyvinvointia ja terveyttä koko maassa ja eri alueilla.

Rakenteellisen sosiaalityön raportointipalvelu on kehittyvä. Palvelussa voi keväällä 2025 tarkastella Tilannekuva-sivua ja Ilmiöstä tiiviisti-sivua asunottomuusilmiön osalta. Palveluun tuodaan myöhemmässä vaiheessa tieto mielenterveys-, päihteet ja riippuvuudet- sekä taloudellinen tilanne ja toimeentuloilmiöistä.

[Siirry raportointipalveluun ↗](#)

Hyvinvointialueella on suunnitelmakauden aikana määritettävä, miten kansallinen raportointipalvelu ja sen tuottama tieto kytkeytyy alueen omaan tietotyön ja tietojohtamisen kokonaisuuteen.

5.3. Osallisuustyö

Osallisuuden edistäminen on yhtäältä toimintamahdollisuuksien luomista asiakkaille, asukkaille, ammattilaisille – meille kaikille. Kun sosiaalihuollon ammattilaiset toteuttavat hyvinvointialueen osallisuusohjelman mukaisia tavoitteita ja toimenpiteitä, he tekevät samalla rakenteellista sosiaalityötä. Voimassa olevan osallisuusohjelman tavoitteet ja toimenpiteet tulisi siksi olla hyvinvointialueen jokaisen sosiaalihuollon ammattilaisen tiedossa ja työkalupakissa. Rakenteellisen sosiaalityön inkluusiotyössä,

jossa osallisuuden vahvistaminen on keskeinen tehtävä, on erilaisia rooleja määritelty näin:

Taulukko 4. Toimijoiden keskeisiä tehtäviä rakenteellisen sosiaalityön inkluusiotyössä (soveltaen Närhi ym. 2023)

Toimija	Tehtävä
Sosiaalityöntekijä / Sosiaalialan ammattilainen	Asiakkaiden yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen osallistumisen esteiden poistaminen. Osallisuutta edistävien työkäytäntöjen hyödyntäminen ja kehittäminen.
Sosiaalijohto	Asiakas- ja kansalaisosallisuutta edistävien toimintakulttuurin ja -rakenteiden kehittäminen palvelujärjestelmässä
Asiakkaat / asiakasedustajat	Osallisuuden ja vaikuttamisen esteiden esiintuominen. Vertaistukeen pohjautuvien toimintamallien edistäminen.
Kansalaisjärjestöt	Osallisuutta edistävien rakenteiden, toimintakäytäntöjen ja palveluiden kehittäminen ja vahvistaminen sekä tuki näiden käyttöönotossa ja hyödyntämisessä.
Poliittiset päättäjät	Kansalaisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia vahvistavien demokratiakäytäntöjen edistäminen.

Hyvinvointialueen sosiaalipalveluissa tuetaan ja vahvistetaan asiakkaan osallisuutta jo nyt monin eri tavoin. Osallisuustyön toteuttamisessa on ammattilaisten näkökulmasta keskeistä olla asiakkaiden puolella, pitää erityisesti heikoimmassa asemassa olevien näkökulmaa esillä ja vahvistaa heidän ääntään. Työ on usein verkostoissa toimimista ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteis- ja kumppanuustyötä. Verkostotyöllä tuetaan mm. asiakkaan osallisuutta omissa merkityksellisissä verkostoissa. Verkostot ovat keskeisiä tapoja edistää sosiaalialalle tärkeitä asioita ja samalla tehdä sosiaalialaa näkyväksi johdolle, yhteistyökumppaneille tai poliittisille päättäjille osallistumalla monitoimijaiseen yhteistyöhön. Yhteisösosiaalityössä korostuu paikallisten toimijoiden ja yhteisöjen osallisuus hyvinvoinnin edistämässä. Asiakkaiden valtaistaminen ja siihen liittyvä tietoisuustyö kertomalla asiakkaalle hänen oikeuksistaan toteuttaa osallisuustyön lisäksi oikeudenmukaisuustyön tavoitteita. Asiakasosallisuutta voi edistää erilaisin asiakkaille kohdennetuin palaute- ja mielipidekyselyin. Vertaistoiminta ja kohtaamispaikat ovat ammattiauttamisessa kuin myös kansalaistoiminnassa tärkeitä osallisuuden edistämisen keinoja ja yhteistyön paikkoja.

Osallisuustyön kehittämistoimenpiteitä:

1. Asiakasosallisuus-, kokemusasiantuntija- ja vertaistukitoiminnan vahvistaminen palveluissa ja niiden kehittämisessä

2. Palvelujen kehittäminen alueellisten tarpeiden ja ilmiöiden pohjalta, asiakkaat ja asukkaat mukana, huomioiden heikoimmassa asemassa olevien asiakkaiden ja asukkaiden osallisuus.
3. Osallisuuden ja vaikuttamisen rakenteiden selkeyttäminen hyvinvointialueen sisällä ja sidosryhmien kesken asiakkaat, asukkaat ja työntekijät huomioiden
4. Hyvinvointialueen osallisuustyön ja rakenteellisen sosiaalityön yhteistyön vahvistaminen, mm. osallisuusohjelmatyön suunnittelun ja toimeenpanon avulla.
5. Yhteisösosiaalityön vakiinnuttaminen sosiaalipalveluissa

5.4. Oikeudenmukaisuustyö

Oikeudenmukaisuustyö on syrjivien olosuhteiden ja käytäntöjen tunnistamista ja vastustamista, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämistä sosiaalialan eettisten periaatteiden sekä perus- ja ihmisoikeuksien mukaisesti (Närhi ym. 2023, 293). Eri toimijoiden tehtävänä se tarkoittaa seuraavia asioita:

Taulukko 5. Toimijoiden keskeisiä tehtäviä rakenteellisen sosiaalityön oikeudenmukaisuustyössä (soveltaen Närhi ym. 2023)

Toimija	Tehtävä
Sosiaalityöntekijä / Sosiaalialan ammattilainen	Asiakkaiden oikeuksien toteutumisen varmistaminen. Sosiaalisia ongelmia aiheuttavien olosuhteiden ja käytäntöjen esiin nostaminen ja näihin vaikuttaminen
Sosiaalijohto	Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa heikentävien käytäntöjen ja rakenteiden nostaminen esiin sekä näiden muuttaminen. Sosiaalityön oikeudenmukaisten työolosuhteiden varmistaminen
Asiakkaat / asiakasedustajat	Asiakkaiden yhdenvertaisuuden toteutumisen seuranta palvelujärjestelmässä ja siihen vaikuttaminen.
Kansalaisjärjestöt	Kohderyhmänsä etujen ja oikeuksien toteutumisen valvonta. Yleisen tietoisuuden lisääminen sosiaalisten ongelmien seurauksista
Poliittiset päättäjät	Neuvottelemine erilaisten oikeudenmukaisuus näkökulmien välillä ja näitä koskevien päätösten teko.

Oikeudenmukaisuustyötä tehdään hyvinvointialueellamme monin tavoin, muun muassa:

- Heikoimmassa asemassa olevien (esim. tietyt sairausryhmät) asioihin erikoistuminen ja ”asianajo” asiakastyön tehtävänä
- Asiakkaan oikeuksista kertominen sekä avustaminen kanteluissa, muistutuksissa ja valituksissa

- Omavalvontaohjelma ja -suunnitelmat, sosiaali- ja terveystalvelujen asiakkuuskertomus, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma varmistamassa asiakkaiden oikeuksien sekä asiakasturvallisuuden toteutumista
- Lakilautsuntojen laatiminen
- Kehittämistoimenpiteiden ehdottaminen (mm. Ideaboksi)
- Järjestötoiminta (esim. ammattijärjestön tai kansalaisjärjestön kautta) alueellisesti ja kansallisesti

Oikeudenmukaisuustyön kehittämistoimenpiteitä:

1. Lisätään mahdollisuuksia ja osaamista omaehtoiseen julkisuustyöhön ja tapoja sen tekemiseen (mielipidekirjoitukset, some, blogit, podcastit,...).
2. Edistetään oikeudenmukaisuustyötä tukevaa toimintakulttuuria, kuten rasismien vastaisen ja yhteisöllisen työn vahvistaminen maahanmuuttajien ja valtaväestön keskuudessa.
3. Tuodaan esiin poliittisten päätösten ja yhteiskunnallisen tilanteen vaikutuksia asiakastyön näkökulmasta.
4. Vahvistetaan omavalvontaohjelmaan määritettyjen palvelujen laatua ja asiakasturvallisuutta edistävien toimien toteuttamista palvelujen eri tasoilla.

6. Osaamisen vahvistaminen

Rakenteelliseen sosiaalityöhön ja sen osaamisen kehittämiseen panostaminen voi olla yksi hyvinvointialueen veto- ja pitovoimatekijä sosiaalihuollon henkilöstön saatavuuden varmistamisessa. Rakenteellisen sosiaalityön osaamista vahvistetaan yhteistyössä hyvinvointialueen osaamisen kehittämisen vastuualueen kanssa sekä alueen korkeakoulujen ja Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa myöhemmin määritettävien tavoin.

6.1. Rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamisen käytännöt

Rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamisen keskeisiä tapoja ovat perus-, täydennys- ja erikoistumiskoulutus sekä perehdytys. Perus- ja erikoistumiskoulutuksessa keskeinen rooli on sosiaalialan ja sosiaalityön ammattilaisia kouluttavilla korkeakouluilla, joiden kanssa on tärkeä tehdä ajantasaisia ja avointa yhteistyötä käytännön tarpeiden välittämiseksi koulutusten suunnitteluun ja kehittämiseen. Täydennyskoulutuksessa keskeinen rooli on hyvinvointialueen osaamisen ja kehittämisen palveluilla ja perehdytyksessä erityisesti esihenkilöillä ja johdolla.

Rakenteellisen sosiaalityön osaamiseen ja orientaatioon tulee kiinnittää huomiota rekrytointivaiheessa. Tieto hyvinvointialueella tehtävästä rakenteellisesta sosiaalityöstä tulee kuulua sosiaalihuollon henkilöstön perehdytykseen organisaation kaikilla tasoilla.

Perehdytystä syventävät hyvinvointialueen tai muiden tahojen järjestämät rakenteellisen sosiaalityön koulutukset. Perehdytyksellä ja kouluttamalla vahvistetaan rakenteellisen sosiaalityön toimintakulttuuria ja käytäntöjä sekä tuetaan ymmärrystä rakenteellisesta sosiaalityöstä ja sen merkityksestä osana työtä.

Rakenteelliseen sosiaalityöhön on mahdollista erikoistua ja tämä erityisosaaminen halutaan huomioida työn vaativuuden arvioinnissa ja työtehtävissä. Tätä erityisosaamista tuottaa rakenteellisen sosiaalityön erikoisalan sosiaalityön ammatilliset erikoistumisopinnot (70 op), jota järjestetään Jyväskylän yliopistossa.

6.2. Kehittämistarpeet

Vahvistetaan rakenteellisen sosiaalityön ammatillista osaamista työntekijöille ja johdolle suunnattujen koulutuksellisten tilaisuuksien sekä verkkokoulutusmateriaalin avulla. Teemoina voivat olla esimerkiksi rakenteellisen sosiaalityön perusteet, käytännöt hyvinvointialueella, rakenteellista sosiaalityötä tukeva johtaminen, viestintä ja vaikuttaminen, osallisuutta edistävien käytäntöjen vahvistaminen asiakastyössä. Selvitetään osaamistarpeita yhteistyössä hyvinvointialueen osaamisen ja kehittämisen palvelujen kanssa.

Vahvistetaan rakenteellista sosiaalityötä osana ammattilaisten perehdytystä.

Laaditaan materiaalia perehdytyksen tueksi. Huomioidaan perehdytyksessä rakenteellista sosiaalityötä tukeva hyvinvointialueen kattava toiminta, kuten hyvinvoinnin edistämistyö ja strateginen ohjelmatyö (esim. osallisuusohjelma).

Selvitetään ja määritetään, kuinka rakenteellisen sosiaalityön ammatillista erikoistumiskoulutusta voi hyödyntää hyvinvointialueen toimenkuvin sekä siihen liittyvää resursointitarvetta. Tavoitteena on, että erikoistumiskoulutuksen käyneiden osaamista voidaan hyödyntää nykyistä laajemmin (koordinaatitiimi) hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön kokonaisvaltaisessa kehittämisessä.

7. Viestintä

7.1. Rakenteellisen sosiaalityön viestintäsuunnitelma

7.1.1. Viestinnän keskeiset tavoitteet ja painopisteet

Rakenteellisesta sosiaalityöstä viestitään Keski-Suomen hyvinvointialueella suunnitelmallisesti, tavoitteellisesti ja monikanavaisesti tämän viestintäsuunnitelman

ja vuosittain tehtävien toimenpidesuunnitelmien mukaan. Viestintäsuunnitelmaa päivitetään toteutussuunnitelman päivittämisaikataulun mukaisesti, ja sen toteutumista seurataan tämän suunnitelman luvun 2 mukaisesti.

Viestinnän avulla ei ainoastaan jaeta tietoa, vaan vaikutetaan ja tuodaan esiin rakenteellista sosiaalityötä. Viestinnällä lisätään tietoisuutta rakenteellisesta sosiaalityöstä niin hyvinvointialueen sisällä kuin ulkopuolellakin. Tavoitteena on kirkastaa rakenteellisen sosiaalityön sisältöä sosiaalihuollon ammattilaisille siten, että he tunnistavat roolinsa rakenteellisessa sosiaalityössä ja ymmärtävät sen merkityksen osana laajempaa vaikuttamistyötä.

Rakenteellisen sosiaalityön viestintä vahvistaa myös koko sosiaalihuollon näkyvyyttä, tuo esille sen asiantuntemusta sekä parantaa sosiaalihuollon arvostusta ja asemaa. Avoin ja vuorovaikutuksen mahdollistava viestintä edistää osallisuutta, avoimuutta ja sidosryhmien osallistumismahdollisuuksia, vahvistaa heikoimmassa asemassa olevien asiakkaiden ääntä ja välittää tietoa päätöksenteon tueksi.

Viestinnällä edistetään sosiaalisen raportoinnin jalkautusta ja vakiinnuttamista kiinteäksi osaksi sosiaalihuollon ammattilaisten käytäntöjä, esimerkiksi tekemällä sosiaalisen raportoinnin prosessia tunnetuksi ja rohkaistamalla sen käyttöön. Viestinnässä tuodaan esille raportoinnissa tunnistettuja ilmiöitä sekä niihin liittyviä jatkotoimenpiteitä. Viestinnällä tuetaan tiedonkulun prosessin kehittämistä niin, että sosiaalihuollon ammattilaisten havaintoihin perustuva tieto välittyy entistä systemaattisemmin päätöksenteon tueksi. Viestinnän keinoin tuetaan sosiaalisen raportoinnin ohella muita rakenteellisen sosiaalityön muotoja sekä vaikuttamisen ja tiedontuotannon tapoja sen mukaan, mitä hyvinvointialueella kulloinkin painotetaan.

7.1.2. Sisäinen viestintä

[Rakenteellisella sosiaalityöllä on oma sivunsa](#) hyvinvointialueen Polku-intrassa. Sivu lisää hyvinvointialueen henkilökunnan tietoisuutta rakenteellisesta sosiaalityöstä ja ajankohtaisista asioista koskien kehittämistyötä. Sivulle on kerätty tietoa rakenteellisen sosiaalityön rakenteista. [Sosiaaliselle raportoinnille on oma intrasivunsa](#), josta löytyy tietoa sosiaalisesta raportoinnista sekä tallenteita infotilaisuuksista. Polku-intran tapahtumakalenteriin on merkitty rakenteellista sosiaalityötä käsitteleviä tapahtumia sekä info- ja keskustelutilaisuuksia, joihin henkilöstö voi osallistua.

Henkilöstön uutiskirjeeseen nostetaan hyvinvointialueen rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyviä tilaisuuksia sekä ajankohtaisia uutisia.

Rakenteelliselle sosiaalityölle on luotu Teams-työtila. Työtilaan on toistaiseksi pääsy vain rakenteellisen sosiaalityön verkostolla ja ohjausryhmällä, mutta tavoitteena on avata se kaikille Keski-Suomen hyvinvointialueen työntekijöille avoimeksi.

Rakenteellisen sosiaalityön materiaalien koottuna säilytyspaikkana toimiva työtila mahdollistaa tiedottamisen ajankohtaisista rakenteellisen sosiaalityön asioista.

7.1.3. Ulkoinen viestintä

Rakenteellisella sosiaalityöllä on [oma verkkosivunsa](#) Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivuilla. Sivulla on tiiviisti perustietoa rakenteellisesta sosiaalityöstä, avoimista tilaisuuksista ja sosiaalisesta raportoinnista.

Tärkeiden rakenteellista sosiaalityötä koskevien ajankohtaisten aiheiden viestinnässä hyödynnetään hyvinvointialueen mediatiedotteita, verkkosivu-uutisia, somekanavia ja uutiskirjeitä, joilla tavoitetaan laaja yleisö. Näiden avulla tehdään rakenteellista sosiaalityötä näkyvämmäksi ja tunnetummaksi sekä nostetaan yleiseen keskusteluun ajankohtaisia ilmiöitä sosiaalihuollosta. Viestinnän avulla kerrotaan hyvinvointialueen kehittämistyöstä rakenteellisten ongelmien ratkaisemiseksi.

Blogikirjoitukset tarjoavat keinon tuoda esiin työn arjessa havaittuja ilmiöitä, sosiaalialan ammattilaisia ja heidän asiantuntijuuttaan. Sosiaalisen raportoinnin yhteenvedoja ja rakenteellisen sosiaalityön verkostoa voidaan hyödyntää säännöllisten blogikirjoitusten kirjoittamisessa.

Rakenteellisesta sosiaalityöstä ja vaikuttamistyöstä kiinnostuneet ammattilaiset voivat myös toteuttaa rakenteellista sosiaalityötä viestimällä sosiaalisessa mediassa. Aktiiviset sisällöntuottajat voivat ryhtyä päivittäjiksi hyvinvointialueen eri sosiaalisen median kanaviin tai Hyvaks-lähettiläiksi.

Taulukko 6. Viestinnän kohderyhmät, tavoitteet ja viestintäkanavat rakenteellisessa sosiaalityössä

Kohderyhmä	Tavoitteet	Keskeiset viestintäkanavat
Hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattilaiset	- Tietoisuuden lisääminen rakenteellisesta sosiaalityöstä, sen rakenteista ja käytännöistä - Rakenteellisen sosiaalityön roolin kirkastaminen osana omaa työtä - Veto- ja pitovoiman vahvistaminen	- Intra: rakenteellisen sosiaalityön ja sosiaalisen raportoinnin sivut, uutiset, tapahtumat - Teams-työtila - Sähköpostit - Henkilöstön uutiskirje - Verkkosivu
Johto ja päätöksenteko	Tietoisuuden lisääminen rakenteellisesta sosiaalityöstä ja sen mahdollisuuksista	- Sosiaalisen raportoinnin yhteenvedot - Mediatiedotteet, uutiset, verkkosivu

	• Asiakastyön ilmiöiden ja rakenteellisten ongelmien esiin nostaminen • Sosiaalialan ammattilaisten asiantuntemuksen näkyväksi tekeminen ja hyödyntäminen	• Blogikirjoitukset
Hyvinvointialueen muu henkilöstö	• Tietoisuuden lisääminen rakenteellisesta sosiaalityöstä	• Intra: uutiset ja tapahtumat • Henkilöstön uutiskirje • Mediatiedotteet, uutiset, verkkosivu
Sosiaalihuollon kehittämisestä kiinnostuneet	• Tietoisuuden lisääminen hyvinvointialueella tehtävästä kehittämistyöstä	• Mediatiedotteet, uutiset, verkkosivu • Blogikirjoitukset • Sosiaalinen media
Sosiaalialan opiskelijat	• Rakenteellisen sosiaalityön roolin kirkastaminen osana sosiaalialan ammattilaisen työtä • Veto- ja pitovoiman vahvistaminen	• Mediatiedotteet, uutiset, verkkosivu • Blogikirjoitukset • Sosiaalinen media
Asukkaat ja asiakkaat	• Tietoisuuden lisääminen rakenteellisesta sosiaalityöstä • Osallisuuden vahvistaminen	• Mediatiedotteet, uutiset, verkkosivu • Blogikirjoitukset • Sosiaalinen media

7.2. Kehittämistarpeet

Viestinnän kehittämisessä keskeistä on sosiaalialan ammattilaisten rohkaiseminen osallistumaan vaikuttamistyöhön entistä näkyvämmiin ja järjestelmällisemmin eri viestintäkanavissa. Tärkeää on myös vahvistaa ammattilaisten viestintäosaamista, mikä osaltaan tukee ilmiöiden tunnistamista, sanoittamista ja viestinnällistä esiintuomista sekä rakenteellisen sosiaalityön tekemistä. Tämä edistää sosiaalisen raportoinnin juurtumista osaksi hyvinvointialueen sosiaalialan toimintakulttuuria.

Viestinnän prosesseja pyritään selkeyttämään niin, että arjen työstä esiin nousevat havainnot voidaan tarkoituksenmukaisesti jalostaa viestinnällisiksi sisällöiksi, kuten blogiteksteiksi. Tavoitteena on sujuvoittaa tiedonkulun käytäntöjä ja madaltaa kynnystä osallistua viestintään.

Lisäksi osana viestintää vahvistetaan tietoisuutta rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelmasta. Suunnitelman tunnettavuus ja näkyvyys tukevat sen tavoitteiden toteuttamista.

8. Suunnitelman hyväksyminen ja laadintaan osallistuneet tahot

Suunnitelman hyväksyminen:

- Sosiaali- ja terveystalvelujen johtoryhmä 16.6.2025
- Rakenteellisen sosiaalityön ohjausryhmä 1.9.2025

Suunnitelman laadinnasta ovat vastanneet:

- Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen -hankkeen Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelman ja sosiaalialan osaamiskeskuksen asiantuntija Sivi Talvensola
- Rakenteellisen sosiaalityön koordinaatitiimi: sosiaaliasiavastaava Eija Hiekka, valvontakoordinaattori Ansa Leinonen, johtava sosiaalityöntekijä Salla Tolppila, sosiaalityöntekijä Minna Kontio, Sivi Talvensola
- Rakenteellisen sosiaalityön ohjausryhmä: sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto pj., ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen palvelujohtaja Mirja Ahoniemi, sote-toimialan asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen, lasten ja nuorten palvelujen palvelujohtaja Virve Hongisto, tietopalvelujen palvelupäällikkö Mia Kautiainen, aikuisten sosiaalipalvelujen palvelujohtaja Ulla Kuittu, perheiden palvelujen palvelujohtaja Maria Aalto, hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualuejohtaja Nina Peränen, strategiajohtaja Anu Pihl, ikääntyneiden asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut palvelupäällikkö Riikka Röppänen, Jyväskylän yliopiston sosiaalityön professori Kati Närhi. Koordinaatitiimi pysyvässä asiantuntijajäsenenä.
- Viestinnän osiosta ovat vastanneet sosiaalityön syventävän vaiheen opiskelija Janika Tilli Jyväskylän yliopistosta sekä Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelman viestinnän asiantuntija Sanni Saarelainen.
- Rakenteellisen sosiaalityön verkosto, jossa asiakastyössä ja johtotehtävissä toimivia sosiaalityöntekijöitä laaja-alaisesti hyvinvointialueen eri palvelualueilta. Toukokuussa 2025 verkostossa on 36 jäsentä.

Lähdeluettelo

- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 817/2015. Annettu Helsingissä 26.6.2015.
- Närhi Kati, Kannasoja Sirpa, Kokkonen Tuomo, Rantamäki Niina & Ruonakangas Santra (2023) *Rakenteellisen sosiaalityön tila ja tulevaisuus Suomessa*. Jyväskylän yliopisto. Sophi, 154. <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9712-0>>
- Närhi Kati, Kannasoja Sirpa, Kokkonen Tuomo, Rantamäki Niina & Ruonakangas Santra (2023b) Ehdotus monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön toimintamallista ja reunaehdoista. Teoksessa Kati Närhi, Sirpa Kannasoja, Tuomo Kokkonen, Niina Rantamäki & Santra Ruonakangas (toim.) *Rakenteellisen sosiaalityön tila ja tulevaisuus Suomessa*. Jyväskylän yliopisto. Sophi, 154, 285–305.
- Pohjola, Anneli (2011) Rakenteellisen sosiaalityön aika. Teoksessa Anneli Pohjola & Riitta Särkelä (toim.) *Sosiaalisesti kestävä kehitys*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry, 207–224.
- Pohjola, Anneli (2014) Rakenteellisen sosiaalityön paikannuksia. Teoksessa Anneli Pohjola & Merja Laitinen & Marjaana Seppänen (toim.) *Rakenteellinen sosiaalityö*. Sosiaalityön tutkimuksen vuosikirja 2014. UNIpress, 16–36.
- Rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen, Keski-Suomen HVA (RRP, P4, I3), Innokylä.fi. <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/rakenteellisen-sosiaalityon-kehittaminen-keski-suomen-hva-rrp-p4-i3>>. Viitattu 28.5.2025.
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Annettu Helsingissä 30.12.2014.